

Pāvila Plūmes, Zariņu medicīnas studiju ceļojuma stipendiāta 2023, pieredzes apraksts

Dr. Pāvils Plūme, RSU programmas vispārējā ķirurgija - 4. gada rezidents.

Rekomendēja Jānis Vilmanis, PSKUS galvenā ārsta vietnieks, asoc. prof. Artūrs Ozoliņš, hepatobiliārās ķirurģijas virsārsts. Stažējās 2023.g. jūl.-sept., Karolinskas Universitātes Hudinges slimnīcas transplantatoloģijas nodaļā (Department of Transplantation Surgery Karolinska University Hospita Huddinge), Zviedrija. LMF Stipendija - 5000 \$.

Pateicoties Latvijas Medicīnas Fonda Zariņu medicīnas studiju ceļojuma stipendijai rezidentiem un jaunajiem ārstiem, man bija iespēja stažēties Karolinskas Klīniskās Universitātes slimnīcas Transplantāciju ķirurģijas centrā – Stokholmā. Tur pavadīju kopumā trīs mēnešus – no jūlija līdz septembrim. Stažēties Zviedrijā man piedāvāja Dr. Jānis Vilmanis un asoc. prof. Artūrs Ozoliņš, kuriem caur TEODOR projektu bija izveidojusies veiksmīga sadarbība ar aknu transplantācijas nodaļas virsārstu – Karlu Jornsū (Carl Jorns). Viņš ieteica stažēšanās laiku izvēlēties tieši vasaras mēnešos – atvaļinājumu laikā, kad nodaļā trūkst darbaspēka un asistentu operācijās. Šī taktika atmaksājās, un jau no pirmās nedēļas aktīvi varēju iesaistīties praktiskajā darbā, asistējot aknu transplantācijās. Caurmērā tās bija aptuveni divas aknu transplantācijas nedēļā. Pārējā laikā piedalījies citās aknu un aizkuņģa dziedzera operācijās un iepazinās ar pacientu aprūpes sistēmu pēcoperāciju un intensīvās terapijas nodaļās. Ļoti vērtīga pieredze bija piedalīties arī donora orgānu izņemšanas operācijās. Zviedrijā tiek praktizēta ne tikai DBD (donation after brain death) donoru orgānu izmantošana, kuras gadījumā donoram iestājusies smadzeņu nāve, bet arī DCD (donation after cardiac death) – no donoriem pēc cirkulatoras nāves. Šajā gadījumā intensīva un koordinēta ķirurģu darba rezultātā, piecas minūtes pēc pacienta nāves (laiku nosaka likumdošana, kas dažādās valstīs atšķiras), pacienta orgāni tiek atkārtoti nodrošināti ar asinsriti aptuveni divu stundu garumā – izmantojot mākslīgās asinsrites iekārtu.

Jāatzīst, ka vislielākās atšķirības redzēju tieši darba plānošanā un pacientu aprūpes sistēmā. Tā Zviedrijā ir pilnībā balstīta uz algoritmiem, klīnikā akceptētām sistēmām, pielāgotām katram atsevišķajam gadījumam. Multidisciplināra pieeja sarežģītu jautājumu risināšanā un darba organizēšana tā, lai tieši pacientu aprūpei tiktu pievērsta maksimāla uzmanība.

Tehniskais nodrošinājums, protams, bija visaugstākajā līmenī, operāciju zāles plašas, veiksmīgi organizētas, bet šajā ziņā mēs nevaram sūdzēties, jo vismaz atvērtā – konvencionālā ķirurģijā izmantotie instrumenti un tehniskais nodrošinājums mums ir praktiski tāds pats. Labo rezultātu pamatā, šajā gadījumā – ir pieredze un gadījumu skaits, ar ko katrs ķirurgs saskaras. Katrs Karolinskas centra ķirurgs gadā veic vidēji 15 aknu transplantācijas paralēli citām aknu un aizkuņģa dziedzera operācijām, kuras veic pārējā laikā.

Vērtīga bija arī pieredze robotu ķirurģijas zālēs – šajā ziņā gan jāatzīst, atpaliekam no kolēģiem par aptuveni piecpadsmit gadiem. Hudinges klīnikā aktīvi katru dienu darbojās divas ar robotu asistētās ķirurģijas zāles, izmantojot jaunākās Da Vinci Xi sistēmas, kas par aptuveni 80% ir aizstājušas laparoskopisko ķirurģiju.

NO KREISĀS – KRISTĪNE PAVLOVIČA (PSKUS – VISPĀRĒJAIS ĶIRURGS), LILIA MARTINEZ – TRANSPLANTĀCIJU ĶIRURGS (KAROLINKA), JUAN HINOJOSA (VISPĀRĒJĀS ĶIRURĢIJAS 4. GADA REZIDENTS – BARSELONA), CARL JORNS (KAROLINKA, TRANSPLANTĀCIJU ĶIRURGS, AKNU TRANSPLANTĀCIJU VIRSĀRSTS), PĀVILS PLŪME (PSKUS – VISPĀRĒJĀS ĶIRURĢIJAS 4. GADA REZIDENTS), GUNNAR SODERDAHL (TRANSPLANTĀCIJU ĶIRURGS, NODAĻAS VADĪTĀJS)

KAROLINKAS KLĪNISKĀS UNIVERSITĀTES SLIMNĪCA – HUDINGĒ

ROBOTU ĶIRURĢIJAS ZĀLE, 2 ZĀLES OPERĀCIJĀM, 1 ZĀLE – SIMULĀCIJĀM, APMĀCĪBĀM

*46. OPERĀCIJU ZĀLE – ŠEIT IKDIENĀ NORISINĀJĀS TIEŠI AKNU TRANSPLANTĀCIJAS

Stażēšanās brauciena kulminācija bija kopīgi ar Zviedrijas kolēģiem veiktā veiksmīgā aknu transplantācija tepat Latvijā, 46 gadus vecam pacientam ar Vilsona slimību. Tieši šī klīniskā pieredze, kas arī sarežģītā situācijā deva labu iznākumu – iedvesmoja un motivē turpināt uzsākto darbu, lai arī pie mums no 2024. gada būtu iespējams regulāri veikt aknu transplantācijas, sākotnēji ar Zviedrijas kolēģu atbalstu, bet uzkrājot pieredzi – patstāvīgi.

AKNU TRANSPLANTĀCIJĀ RĪGĀ, P. STRADIŅA KUS. NO KREISĀS: JĀNIS VILMANIS, PĀVILS PLŪME, CARL JORNS, KRISTĪNE PAVLOVIČA

Šī pieredze man ir ļāvusi redzēt un mācīties kā hepatobiliārā un transplantācijas ķirurģija tiek praktizēta vienā no Eiropas un pasaules vadošajiem universitāšu centriem. Liels paldies LMF par doto iespēju!